

ten vil efter en konkret vurdering af nødvendigheden og rimeligheden kunne omfatte udgifter til sagkyndig bistand.

Den retshjælp, der eventuelt modtages fra Europarådet, skal fratrækkes den retshjælp, der kan ydes efter den norske lov om fri retshjælp.

4.2. Sverige

Efter svensk ret kan der, når der foreligger særlige grunde, ydes retshjælp til behandling af sager i udlandet. Bestemmelsen tager først og fremmest sigte på sager, som skal behandles af en udenlandsk domstol eller myndighed. Det er kun personer, der har bopæl i Sverige, der kan få retshjælp til behandling af sager i udlandet. Kravet om, at der skal foreligge særlige grunde, er i praksis blevet fortolket meget restriktivt. Retshjælp er således alene blevet ydet i sager, der har rejst spørgsmål om personers familieretlige status, sager om varetagelse af børns interesser eller sager, hvor der har foreligget humanitære grunde. Som udgangspunkt ydes der ikke retshjælp til behandling af sager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (og den tidligere Kommission). I 1997 blev der dog i et enkelt tilfælde ydet retshjælp med den begrundelse, at sagen vedrørte et barns ret til at vokse op med begge forældre, ligesom den tidligere Kommission havde tilkendegivet, at sagen ville blive antaget til realitetsbehandling. Hvis den retshjælpssøgende ikke har udtømt de svenske retsmidler, kan der ikke ydes retshjælp.

4.3. Finland

Der findes ikke udtrykkelige regler om økonomisk bistand ved indgivelse eller førelse af klagesager ved Den europæiske Menneskerettighedsdomstol.

De gældende regler om fri proces og beskikkelse finder kun anvendelse ved førelse af sager for finske myndigheder og tillempe ikke ved indgivelse af klage i henhold til Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

De finske regler om offentlig retshjælp er imidlertid i praksis blevet fortolket således, at de også finder anvendelse på førelse af sager i udlandet. Retshjælp kan bestå i at etablere kontakt til juridisk bistand i det pågældende land, men reglerne er også blevet anvendt på egentlig førelse af sager i udlandet.

Efter det oplyste er der i praksis meget begrænsede muligheder for at få dækket udgifter til juridisk bistand ved behandling af klagesager i Strasbourg, og det er kun udgifter, der er forbundet med Domstolens behandling, der kan dækkes.

4.4. Island

Efter islandsk ret er der ikke mulighed for at få økonomisk bistand til indgivelse eller efterfølgende førelse af klagesager for Den europæiske Menneskerettighedsdomstol.

5. De internationale muligheder for økonomisk bistand

Der er ikke etableret retshjælpsordninger, der omfatter indgivelse og førelse af klager i henhold til FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfrie protokoller, FN's Racediskriminationskonvention og FN's Torturkonvention.

Derimod er der mulighed for i visse tilfælde at få retshjælp til førelse af klagesager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Retshjælpen gives dog hverken forud for, at klage indgives, eller i forbindelse med selve indgivelsen af en klage. Det er først på et senere tidspunkt under klagesagens behandling, at det er muligt at få retshjælp.

Reglerne om retshjælp findes i regel 91-96 i Domstolens procesreglement.

På begæring fra en klager eller af egen drift kan præsidenten for det kammer, der behandler klagen, træffe beslutning om ydelse af retshjælp til førelse af klagesagen. En sådan beslutning kan dog først træffes fra det tidspunkt, hvor medlemsstaten har afgivet skriftlige bemærkninger til spørgsmålet om, hvorvidt klagen kan antages til realitetsbehandling (admissibilitet), eller fra udløbet af den frist, som Domstolen har fastsat for regeringens afgivelse af skriftlige bemærkninger, jf. regel 91, stk. 1. Hvis der er meddelt retshjælp til førelse af klagesagen for et kammer, fortsætter retshjælpen som udgangspunkt, hvis sagen indbringes for Storkammeret, jf. regel 91, stk. 2.

Det er en forudsætning for at kunne få retshjælp, at dette er nødvendigt for en forsvarlig førelse af sagen (»necessary for the proper conduct of the case«), jf. regel 92, stk. 1. Det er endvidere en betingelse, at klager ikke har tilstrækkelige midler til helt eller delvist at dække de omkostninger, der er forbundet med klagesagen, jf. regel 92.

Det skal dokumenteres over for Domstolen, at de økonomiske betingelser er opfyldt. Dette sker ved at udfylde et skema med oplysning om indtægt og formue m.m. Dette skema fås hos Domstolen. Oplysningerne i skemaet skal bekræftes af de nationale myndigheder, og den indklagede stat får mulighed for at udtale sig. I Danmark skal oplysningerne bekræftes af den lokale skatteforvaltning. Reglerne findes i regel 93 i procesreglementet.